

Izredni občni zbor društva skliče upravni odbor v enem mesecu po sklepu nadzornega odbora ali na zahtevo najmanj 1/3 rednih članov. Na izrednem občnem zboru se razpravlja samo o vprašanjih, zaradi katerih je bil sklican.

Čl. 10.

Upravni odbor društva sestavlja predsednik, 10 odbornikov in predstavniki društvenih podružnic. Predsednika in odbornike voli občni zbor, predstavnike podružnic volijo podružnice.

Upravni odbor se konstituira na svoji prvi seji in izvoli izvršni odbor, ki ga sestavljajo poleg predsednika še podpredsednik, tajnik, blagajnik, vodje strokovnih sekcij in urednik društvenega glasila. Člani izvršnega odbora so načelno s sedeža društva.

Upravni odbor se sestane najmanj dvakrat v poslovnem letu. Voli izvršni odbor, skrbi za izvrševanje sklepov občnega zbora in osnovnih organizacijskih in strokovnih nalog društva.

Izvršni odbor izvršuje sklepe občnega zbora in upravnega odbora, odloča o tekočih poslih društva in jih opravlja.

V odborih se sklepa z večino glasov. Pri enakem številu odloča glas predsednika.

Nadzorni odbor ima tri člane. Nadzoruje in pregleduje finančno in drugo poslovanje društva ter o tem poroča na občnem zboru.

Čl. 12.

Častno razsodišče je sestavljeno iz treh članov, ki si izvolijo izmed sebe predsednika. V primeru spora, ki ga je treba rešiti, imenuje v častno razsodišče tudi vsaka prizadeta stranka po enega člana. Odločbo o stvari izda častno razsodišče pismeno. Zoper razsodbo ima prizadeti pravico pritožbe na občni zbor.

Čl. 13.

Materialna sredstva društva so: vpisnina, članarina, podpore, darovi in dohodki od društvenih prireditev, publikacij in podobnega.

Čl. 14.

Če društvo preneha, hrani njegovo imetje Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, dokler se ne ustanovi novo društvo z istim imenom.

Čl. 15.

Pravila stopijo v veljavo, ko jih odobri občni zbor Društva bibliotekarjev Slovenije in pristojni oblastni organi.

IV. KONGRES KNJIŽNICARJEV JUGOSLAVIJE

Jugoslovanski knjižničarji so se 27.—29. maja 1959 zbrali v Beogradu na svojem IV. kongresu. Kongres se je sestel v desetem letu obstoja Zveze društev bibliotekarjev Jugoslavije in v letu jubilejnega proslavljanja 40-letnice ustanovitve KPJ, predhodnice in organizatorja borbe za osvoboditev narodov Jugoslavije in za zgraditev socializma

v naši domovini. Jugoslovanskim knjižničarjem je dal priložnost, da pregledajo napredek jugoslovanskega knjižničarstva, ki je bil storjen v socialistični Jugoslaviji in vlogo knjižnic predvsem z gledišča njihovega pomena za širjenje prosvete in za razvoj znanosti. Poudarjena je bila tudi važnost knjižnic pri oblikovanju družbenopoli-

tične zavesti in vloga, ki jo imajo pri tem knjižničarji.

Kongres se je sestal v prostorih Doma sindikatov. Po otvoritvi in izvolitvi organov kongresa je imel najprej dr. Mirko Rupel kot predsednik zveze svečani govor ob 10-letnici ustanovitve zveze. Temu je sledil uvodni strokovni referat Matka Rojniča (Zagreb) o pomenu knjižnic za znanost in prosveto. Na plenarnih zasedanjih so delegati republiških društev obravnavali še poročilo zvezne uprave o delu v času od III. kongresa leta 1956 in spremembo pravil, izvolili so nov sedež in novo vodstvo zveze ter sprejeli resolucijo in sklepe. Strokovni del kongresa pa se je odvijal v dveh skupinah z referati, ki so nadrobneje obdelovali osnovno temo. V delovni skupini za znanstvene knjižnice je dr. Mirko Rupel (Ljubljana) govoril o posebnih nalogah narodnih knjižnic in njihovem pomenu za znanstveno delo, Dušica Guteša (Beograd) o vlogi in pomenu specialnih knjižnic, Jelka Mišić (Zagreb) o informativni službi v znanstvenih knjižnicah in Slobodan Komadinić (Beograd) o nalogah jugoslovanske bibliografije v zvezi z znanstvenim delom v državi. Poleg tega so si sodelavci te skupine ogledali poslovanje beograjskih znanstvenih knjižnic. V delovni skupini za ljudske knjižnice je Bogo Pregelj (Ljubljana) referiral o vlogi ljudskih knjižnic pri splošnem in strokovnem izobraževanju delovnih ljudi, Avgust Vižintin (Ljubljana) o pomenu potujočih knjižnic, Slavomil Milosavljević (Beograd) o posebni vlogi sindikalnih knjižnic, Branka Furlan (Zagreb) o mestu pionirskih knjižnic v procesu izobraževanja in vzgoje otrok, Esad Berberović (Sarajevo) o sodelovanju med šolskimi in ljudskimi knjižnicami, Frida Godlar (Zagreb) o informativni službi v ljudskih knjižnicah in Nada Stevin (Beograd) o pomenu delovanja knjižničnih centrov za pro-

svetno delo ljudskih knjižnic. Poleg strokovnih referatov je bila ob kongresu odprta tudi razstava o boleznih in zdravljenju knjižničnega gradiva.

Na podlagi poročil, strokovnih referatov in debate, ki jim je sledila, je kongres sprejel naslednje

s k l e p e :

V preteklih desetih letih, odkar obstoja zveza, in v obdobju po osvoboditvi je bil na področju knjižničarstva dosežen izredni napredek, kar se odraža v ustanavljanju narodnih knjižnic po republikah, kjer še niso obstajale, v ustanavljanju velikega števila znanstvenih, strokovnih in predvsem ljudskih knjižnic, v ustanovitvi Bibliografskega inštituta FLRJ, v organiziranju bibliografske dejavnosti in ustanovitvi centralnega kataloga, v izboljšanju strokovnega dela v knjižnicah in njihovega dela z bralci, v zakonskih predpisih, ki se tičejo knjižnic in knjižničarske stroke in v uvajanju družbenega upravljanja v naše knjižnice.

Zaradi nadaljnjega razvoja in zaradi izvrševanja nalog knjižnic na področju širjenja znanosti in razvoja znanstvenega dela je potrebno:

1. Da se čim prej sprejme zvezni zakon o knjižnicah, ki bi predvsem predpisal pogoje, pod katerimi se morejo ustanavljati knjižnice, kakor tudi obveznosti glede njihovega ustanavljanja in vzdrževanja, da bi mogle delovati kot javne ustanove oziroma v sklopu javnih ustanov, oblastnih organov, družbenih organizacij, podjetij in sl., ter da bi določil obveznosti ustanoviteljev pri vzdrževanju teh knjižnic.

Nadalje naj zakon določi osnovno shemo vrst, organizacijsko mrežo posameznih vrst knjižnic, kakor tudi oblike medsebojnega sodelovanja.

Zvezni zakon o knjižnicah bo služil kot osnova za republiške zakone o knjižnicah in pri sprejemanju prepotrebnih predpisov o knjižnicah in njihovi dejavnosti.

2. Da se zaradi enotne politike na določenem področju ustanovijo pri pristojnih oblastnih telesih strokovni knjižničarski organi za evidenco in koordiniranje dela knjižnic in nadzorstvo nad njihovim delom in da se nudi materialna podpora že obstoječim centrom, da bi mogli uspešno delovati.

3. Da se narodnim knjižnicam, osrednjim knjižnicam univerz in znanstvenih akademij, kakor tudi nekaterim strokovnim knjižnicam omogoči pri sodelovanju s knjižnicami na njihovem področju tista vloga, ki jim pripada zaradi njihovih posebnih nalog.

4. Da ljudske knjižnice, v smislu izpolnjevanja svojih nalog, razširijo in utrdijo osnovno mrežo v okrajnih in občinskih središčih. Tam, kjer ni pogojev za knjižnico, naj se utrdijo oziroma ustanovijo čitalnice.

5. Da se okrajne in občinske knjižnice še nadalje razvijajo kot knjižničarski centri za razvoj knjižnic v okraju oziroma občini in da bi bila njihova posebna naloga strokovna pomoč pri delu na njihovem področju in oskrbovanju s knjigami.

6. Da strokovni kadri ljudskih knjižnic ozko sodelujejo s prosvetnimi delavci, ki imajo skrb za knjižnice in da jim nudijo pomoč.

7. Da se zaradi enotne ureditve ljudskih knjižnic — kjer koli je mogoče dovoliti svobodni pristop h knjigam — knjige uredijo po mednarodni decimalni klasifikaciji.

8. Da se v šolah z večjim številom učencev šolskim knjižnicam zagotovijo sredstva za nabavo priročne literature in literature, ki je obvezna za učence; da se v teh knjižnicah nastavi strokovnjak, kjer pa to ni mogoče, naj se pre-

davatelju, ki vodi knjižnico, zmanjša število ur.

9. Skrbeti, da se v čim večjem številu ustanavljajo pionirske knjižnice in pionirski oddelki ljudskih knjižnic ter da se zanje oskrbijo stalna sredstva in strokovno osebje. Pri tem bo koristno sodelovanje z društvu prijateljev mladine.

10. Zagotoviti, da bo v organu družbenega upravljanja, ki je uvedeno v večji del knjižnic, sorazmerno število strokovnih uslužbencev; posebej je treba reševati problem družbenega upravljanja v tistih knjižnicah, ki so v okviru posameznih samostojnih ustanov, a s svojim delovanjem segajo preko okvira teh ustanov.

11. Da pristojni oblastni činitelji pristopijo k reševanju sistematičnega šolanja knjižničarskih kadrov in da izdajo potrebne predpise. Da se prav tako na osnovi zakona o javnih uslužbencih čim prej izdajo novi predpisi o državnih strokovnih izpitih.

12. Da se pristopi k načrtnemu reševanju vprašanja knjižničnih prostorov, ker je to postalo kritično v vseh knjižnicah Jugoslavije. Komune bi morale posvetiti več pozornosti oskrbovanju ljudskih knjižnic z ustreznimi prostori; za znanstvene knjižnice naj se zgradijo nove zgradbe — kot bo storjeno za Narodno biblioteko v Beogradu — ali, kjer je mogoče, razširijo obstoječe.

13. Da se knjižnicam vseh vrst, v smislu izpolnjevanja njihovih nalog na področju širjenja prosvete in razvoja znanstvenega dela, prekrbijo zadostna materialna sredstva za redno dopolnjevanje njihovih fondov. Prav tako naj se vzoredno z rastjo knjižnih fondov in povečanjem obsega njihovega poslovanja omogoči povečanje števila uslužbencev. Pri tem je treba predvsem podčrtati potrebo nadaljnega razvijanja bibliografsko-informativne službe znanstvenih knjižnic in dela za populariziranje knjig v

ljudskih knjižnicah, ki morajo aktivno sodelovati pri izobraževanju odraslih in za ta namen predvsem nabavljati poljudnoznanstveno literaturo.

14. Skrbeti, da se čim smiselneje izkoristijo sredstva za dopolnjevanje knjižnih fondov, kar že samo nalaga knjižnicam dolžnost, da ostvarijo potrebne oblike sodelovanja.

15. Da nudijo knjižnice vso pomoč Centralnemu katalogu knjig in časopisov in bi zaradi tega bilo potrebno izdati nove predpise in nuditi knjižnicam za ta namen potrebna materialna sredstva.

16. Da se opozori zvezne organe na potrebo pošiljanja okrožnic, s katerimi bi opozarjali podrejene organe, da natančno upoštevajo predpise o obveznih izvodih, in da se uvede postopek proti tistim tiskarnam, ki se ne bi držale teh predpisov.

17. Da se zaradi dajanja potrebnih informacij našim znanstvenim delavcem

a) dodelijo Bibliografskemu inštitutu FLRJ potrebna materialna sredstva, da bi mogel tiskati centralni katalog tujih časopisov, ki se nahajajo v knjižnicah naše države;

b) stremi k ustanovitvi republiških centralnih katalogov domačih knjig, s čimer bi bila dana osnova za izgotovitev centralnega kataloga jugoslovanskih knjig;

c) omogoči, da izda Leksikografski zavod FLRJ centralni katalog domače periodike v knjižnicah Jugoslavije;

d) pospeši delo na retrospektivni bibliografiji knjig posameznih ljudskih republik;

e) stremi, da velike znanstvene knjižnice po svojih možnostih skrbijo za razvijanje svoje bibliografsko-informativne službe.

18. Da se bodoči upravi zveze in njenim sekcijam naložijo naslednje naloge:

a) da se v pravilnikih posameznih sekcij končno določi področje njihovega dela in njihov odnos do uprave zveze;

b) da se po potrebi ustanovijo nove sekcije oziroma komisije v okviru obstoječih sekcij;

c) da organizira občasna strokovna posvetovanja in seminarje;

d) da izda potrebne priročnike za delo v naših knjižnicah;

e) da nudi čim večjo pomoč delavskim knjižnicam, da bi mogle uspešno delovati pri dviganju splošne in strokovne izobrazbe delavcev; pomoč je mogoče nuditi pri urejanju knjižnic, pri usposabljanju strokovnih knjižničarskih kadrov in organiziranju bibliografsko-informativne službe v večjih delavskih knjižnicah;

f) da čim prej izda gradivo s IV. kongresa bibliotekarskih društev Jugoslavije;

g) da zvezna bibliografska sekcija organizira preko republiških sekcij zbiranje bibliografskega gradiva o knjižničarstvu v posameznih republikah in da ga publicira po vzgledu Bibliografije jugoslovanskih bibliografij; prav tako naj nadaljuje z zbiranjem gradiva za bibliografijo bibliografij za obdobje do druge svetovne vojne in po letu 1955.

Kongres je sklenil, da se sedež zveze za naslednje obdobje premesti v Beograd. Po konstituiranju novega vodstva je bil za novega predsednika zveze izbran Milutin Ivanušić, direktor Bibliografskega inštituta FLRJ, za tajnika pa Emil Popović, bibliotekar v isti ustanovi. Društvo bibliotekarjev Slovenije predstavljajo v zveznem upravnem odboru dr. Mirko Rupel (vodi zvezno sekcijo za znanstvene knjižnice), Josip Rijavec, Avgust Vižintin in Branko Berčič. B.